

KONFERENCA ALA 2008

Letošnjega strokovnega srečanja Združenja ameriških knjižnic (ALA), ki je potekalo v mestu Anaheim od 26. junija do 2. julija 2008, se je udeležilo 22.047 knjižničarjev in drugih strokovnjakov.

Najprej sem se udeležila predkonference **Razvoj zbirke: politika, načrtovanje in upravljanje proračuna** (Collection Development: Policy, Planning, and Fiscal Management) in dveh sklopov predkonference **Metapodatki in razvoj digitalne knjižnice** (Metadata and Digital Library Development). Obe predkonferenci je organizirala sekcija ALCTS (Association for Library Collections and Technical Services).

O razvoju zbirke je govorila **Peggy Johnson** (University of Minnesota) [1]. Cilj razvoja in upravljanja zbirke so zbirke, ki ustrezajo zahtevam uporabnikov knjižnic, upoštevaje finančne in kadrovske zmožnosti knjižnic. Povedala je, da načrtovanje ne odpravlja negotovosti, da ni aktivnost, ki se izvede enkrat na leto, ne načrt, ki naj se rigorozno izvaja in ne sredstvo za reševanje vseh problemov, ki se pojavljajo v knjižnicah. Formalno načrtovanje zlasti izboljša odločanje. Politika razvoja zbirke je zapisana in dokument ima po eni strani informativen značaj (opredelitev poslanstva knjižnice, kroga uporabnikov, zbirke, odgovornosti, proračuna, postopkov evalvacije itd.), po drugi strani pa tudi ščiti interese knjižnice v primeru problemov z darovi, intelektualno svobodo, cenzuro, zaupnostjo ipd. Dokument je osnova za delo strokovnih delavcev, ki sprejemajo odločitve glede izbora ali nakupa gradiva. Vsebovati mora splošne usmeritve, ki se nanašajo npr. na vrste gradiva v zbirki, jezike, formate, vzdrževanje, reklamacije, ter usmeritve glede posebnosti, kot so npr. donacije, prehod na elektronski format ter vsebinski profil zbirke s podrobno analizo vsebin in področij. Proračun, ki predstavlja načrt porabe sredstev v proračunskem letu, je lahko izdelan na osnovi programa dela knjižnice, na osnovi proračuna iz predhodnega obdobja, povečanem za določeni odstotek, ali pa na osnovi določene formule.

Predkonferenco **Metapodatki in razvoj digitalne knjižnice** sta vodila **Jennifer Lang** (Princeton University Library) in **Barrie Howard** (Digital Library Federation, Washington, DC), gradivo pa so pripravili v Kongresni knjižnici [2].

V sklopu **Metapodatki in funkcionalnost** (Metadata and Functionality) sta predavatelja predstavila tipično situacijo, v kateri mora specialist za metapodatke obstoječe metapodatke uporabiti v novi aplikaciji z vnaprej določenimi funkcionalnimi zahtevami. Običajno je treba kakovost metapodatkov izboljšati in prilagoditi zahtevam nove aplikacije. Metapodatke je treba natančno analizirati in ugotoviti, na kakšen način jih pretvoriti. V analizo so zajeti:

- format datoteke (SGML/HTML, XML/XHTML, MARC, tekstovni, binarni – odprtokodni ali lastniški),
- vrsta metapodatkov (opisni, strukturni, administrativni, tehnični, za potrebe ohranjanja, za upravljanje dostopa/pravic),
- semantika (MARC21, DC, EAD, MODS, VRA Core, METS),
- vsebina (AACR2/RDA, EAD, CCO, LCSH, ATT, TGM, aplikacijski profil, stopnja skladnosti s standardi in prakso, geslovniki),
- struktura (enostopenjski zapis, večstopenjski zapis, možni odnosi med zapisi in kompleksnost odnosov med zapisi, vrsta kvalifikatorjev, stopnja dvoumnosti podatkov, splošne karakteristike in kompleksnost zapisov, ki je lahko enostavna nestrukturirana, enostavna strukturirana, bogato strukturirana),
- uporaba (razumevanje, zakaj so bili metapodatki kreirani in kako uporabljeni, nam lahko pomaga razjasniti, kaj lahko od njih pričakujemo glede na konsistentnost, zanesljivost in interoperabilnost),
- status (statični ali dinamični, kar vpliva na strategijo konverzije in oblikovanje delovnih postopkov).

V sklopu teme z naslovom **Konverzija metapodatkov: izboljšanje in pretvarjanje** sta predavatelja predstavila dve glavni kategoriji opravil, ki sestavljajo konverzijo, in sicer:

- izboljšanje kakovosti metapodatkov (odprava nekonsistentnosti, večja natančnost, razširitev, odprava vrzeli v podatkih, odprava dvoumnosti ...),
- pretvarjanje podatkov iz enega formata v drugi format, pri čemer je treba upoštevati vidik širše uporabnosti metapodatkov in njihove interoperabilnosti.

Zelo zanimiv program predstavitev je organiziral tudi **OCLC**. Predstavili so številne novosti pri izdelkih in servisih, ki so rezultat njihovih raziskovalnih in razvojnih dosežkov. Med novostmi je še posebej zanimiv izdelek **WorldCat Local** (www.oclc.org/worldcatlocal), ki omogoča dostop do lokalnih podatkov o zalogi knjižnic zlasti za tiskano gradivo. Integracija bibliografskih podatkov iz WorldCata in lokalnih podatkov iz aplikacij izposoje v posamezni knjižnici zagotavlja uporabnikom kar najbolj enostaven in hiter vpogled v status ne samo elektronskega, temveč tudi tiskanega gradiva. Realizirana je tudi povezava s servisom **VDX** za medknjižnično izposajo na osnovi standardov NCIP, SIP ali SIP2. Na voljo je tudi brezplačna uporaba servisa **WorldCat Registry**, ki knjižnicam in konzorcijem omogoča, da objavijo svojo politiko do globalne izmenjave virov.

OCLC še nadalje zelo intenzivno vključuje v WorldCat bibliografske zapise iz različnih katalogov, v zadnjem času so v WorldCat vključili tudi zapise za članke iz številnih baz podatkov (GPO, ArticleFirst, MEDLINE, ERIC, British Library Inside Serials) ter na osnovi identifikatorja ISSN in lokacijskih podatkov razvili izdelke za upravljanje elektronskih serijskih publikacij. V okviru WorldCata so implementirali tudi različne aplikacije spleta 2.0 za uporabnike (osebni profili uporabnikov, različni izpisi in njihova izmenjava z drugimi uporabniki), nekatere pa načrtujejo v bližnji prihodnosti (označevanje, RSS itd.).

Udeležila sem se dveh predstavitev, in sicer **CONTENTdm v kontekstu: integracija delovnih postopkov in rokovanje z besedilom, ki je v celoti iskhalno** (CONTENTdm in Context: Integrating Workflows and Handling Fully Searchable Text) in **Posvet OCLC: "Mashed up" knjižnica** (OCLC Symposium: The Mashed Up Library).

Prvo predstavitev sta imela **Taylor Surface** in **Geri Ingram**. Izdelek CONTENTdm je že dalj časa na tržišču in vključuje številne servise za upravljanje raznovrstnih digitalnih zbirk (knjige, rokopisi, članki, disertacije, razglednice, časopisi itd.). Vsebuje module za opis zbirke, spletni dostop, povezavo z WorldCatom, možen pa je tudi servis trajnega arhiviranja zbirke. Implementirati ga je možno kot institucionalni repozitorij, v okolju konzorcijev pa podpira tudi distribuirano izgradnjo zbirk. Zasnovan je na odprti arhitekturi in ga je možno povezati z drugimi programskimi rešitvami. Razen knjižnic izdelek uporabljajo tudi različne druge institucije, trenutno imajo 400 namestitvev in 1.000 uporabnikov, ki jim zagotavljajo tudi vso potrebno tehnično pomoč.

Posebne pozornosti je bil deležen OCLC-jev posvet na temo "mashed up" knjižnice, ki ponujajo svojim uporabnikom nova orodja z dodano vrednostjo. Tehnološki razvoj spleta 2.0 je v zadnjih letih omogočil združevanje uporabe različnih podatkov, programov in servisov ter na ta na-

čin ponudil knjižnicam in njihovim uporabnikom nove možnosti za inovacije. Glavni govornik je bil **Michael Schrage** (MIT Sloan School of Digital Business), eden od vodilnih mislecev na področju inovacij. Tudi njegov nastop je bil posvečen inovaciji, ki pomeni pretvorbo "novosti" v "vrednost", pri čemer vrednost ni to, kar ponuja inovacija, temveč to, kar uporabniki sprejmejo in uporabljajo. Najpomembnejši rezultat "mashed up" knjižnice je konkurenca, saj nastopajo knjižnice na tržišču, kjer vlada največja konkurenca. Michael Schrage je knjižničarjem svetoval, naj navežejo partnerstvo z uporabniki, češ da se najboljše ideje porodijo prav pri njih in ne pri zaposlenih.

Nastopili so še **David Lee King** (Topeka & Shawnee County Public Library), **Mary Beth Sancomb-Moran** (University of Minnesota, Rochester) in **Susan Gibbons** (University of Rochester), ki so predstavili svoje izkušnje z "mashed up" knjižnico, posvet pa je moderiral **Andrew Pace**, direktor mrežnih knjižničnih servisov pri OCLC.

V sklopu programa ALA 2008 je bilo, kot običajno, veliko zanimivih predavanj. Povzemam vsebino prispevkov, ki sem jih poslušala, navajam reference nanje, in opisujem dogodke, ki sem se jih udeležila. Ker je predstavitevno gradivo na kraju dogodka že prava redkost, prav tako pa je tudi naknadna objava gradiva prepuščena politiki posameznih sekcij ali posameznih predavateljev, je pridobivanje nekaterih podatkov za poročilo lahko časovno zelo zahtevno. ALA je sicer ustanovila centralni *Arhiv konferenčnega gradiva* (Conference Materials Archive), vendar predavatelji objavljajo gradivo na različnih lokacijah: na spletnih sekcij, na domačih straneh sponzorjev, na svojih domačih straneh ali straneh njihove institucije ali na lokaciji načrtovane publikacije, ali pa gradiva sploh ne objavijo.

1. Postopki dela z e-knjigami: od izbora do dostopa (*Ebook Workflows: Selection to Access*)

Aline Soules (California State University) [3] se je v svoji predstavitvi osredotočila na tri vprašanja: kaj je e-knjiga, kdo je zadolžen za izbor in kaj si uporabniki želijo od e-knjige. Obstajajo različne definicije za e-knjigo in vse so osredotočene na vsebino ali na format. Vendar natančne definicije še ni, saj gre za nekaj, kar se še le razvija in vsebuje besedilo, slike, film, domače strani itd. Na voljo so e-knjige v paketih ali kot posamezni naslovi, o izboru pa odločajo ponudniki oz. založniki, konzorciji, razni odbori ali posamezniki. Študentje si želijo stalen dostop od koder koli, istočasnost uporabe ene e-knjige z več delovnih mest in še veliko drugih možnosti: prenašanje na notesnike, tiskanje, funkcija kopiraj in prilepi, funkcija zumiraj in nastavi merilo prikaza, označevanje, avtomatsko citiranje (APA, MLA), pošiljanje besedila po e-pošti, anotiranje, knjižni pregledi, multimedija, izmenjava opomb, prenašanje na ročne (osebne) naprave, orodja

za sodelovanje, osebne knjižne police, skupne knjižne police. Za knjižnice je pomembna tudi cena, možnost integracije v obstoječi knjižnični sistem, okolje, ki ne bo lastniško, enostavna avtentikacija uporabnika, zadostno število istočasnih uporabnikov in arhiviranje. Kljub izredno intenzivnemu tehnološkemu razvoju na področju e-knjig pa ostaja v postopkih nabave in implementacije le-teh še veliko nedorečenega.

Laura Wrubel (University of Maryland) [4] je predstavila evalvacijske kriterije za nakup e-knjig na njihovi univerzi (število naslovov, število založnikov, število istočasnih uporabnikov, način zaračunavanja, format izpisa (PDF, HTML), program za branje, način dopolnjevanja izdaj, funkcije (možnost prenašanja, funkcija izreži in prilipi, medknjižnična izposoja), tiskanje (ena stran, poglavje, članek), zapisi MARC (cena, možnost dodajanja podatkov o zalogi drugih knjižnic), stalen dostop, arhiviranje, kompatibilnost z OpenURL (stalna povezava, prisotnost v bazi znanja SFX), modul za statistike. Pri konzorcijalni nabavi e-knjig se pojavljajo težave, ker je treba upoštevati vsebino in platformo, ker ni skupnega denarnega fonda, ker so cenovni modeli zelo zapleteni, ker so prihranki omejeni in prav tako je omejen tudi vzajemni dostop.

Carolyn Morris (Coutts Information Services) [5] je poudarila, da bo e-knjiga v prihodnosti zavzela pomembno mesto, da je veliko bolj kompleksna kot tiskana knjiga, odločitve pa so veliko težje in vložki veliko višji. Kljub temu knjižničarji ne morejo le čakati ali ustanavljati odborov, ki naj bi reševali probleme. Predstavila je prednosti in pomanjkljivosti nabave e-knjig neposredno od založnika, od naročniške agencije (Subscription Agent), od zbiralca e-knjig (e-Book Aggregator) ali knjigarne (Library's Approval Book Vendor).

Michael Walmsley je predstavil področje e-knjig z vidika prodajalca in poudaril predvsem prednosti, ki jih imajo v primerjavi z založniki in drugimi vrstami institucij.

2. Forum o novostih RDA (RDA Update Forum)

Predstavniki Kongresne knjižnice je poročal o aktivnostih treh nacionalnih knjižnic (LC, NML, NAL) v fazi testiranja RDA in FRBR. Testiranje se bo nadaljevalo še v drugih vrstah knjižnic, v OCLC-ju, ExLibrisu in VTLS-ju ter v knjižnicah zunaj ZDA. Cilj testiranja je ugotoviti uporabnost RDA v procesu katalogizacije, potrebne spremembe formata MARC 21, ceno zapisov, kreiranih na osnovi RDA, ter stroške morebitnih konverzij. Začetka implementacije ne načrtujejo pred letom 2010.

John Attig (član JSC) je poročal, da se delo pri razvoju RDA počasi zaključuje. Odločiti se morajo le še glede obveznosti elementov, ki so z vidika uporabe zapisov

najpomembnejši. Osnutek pravil, ki bo na voljo v začetku oktobra 2008, bo v fazi testiranja do aprila 2009.

Predstavniki založnika ALA, ki bo poskrbel za elektronsko verzijo RDA, je najprej poročal o dvomesečni zamudi pri izdaji, nato pa okvirno predstavil model zaračunavanja. Glede na zelo različne zahteve (velikost in vrste knjižnic) bodo oblikovali 5 do 7 različnih cenovnih ravni, medtem ko se bodo s konzorciji pogajali za ceno individualno.

Nannette Naught je predstavila pristop k razvoju e-verzije RDA. Ta verzija bo vsebovala številne, za katalogizatorje zelo uporabne funkcije, ki jih omogočajo spletna orodja XML, in možnost integracije v knjižnični sistem. Za testiranje bo na voljo v začetku oktobra 2008, založniku pa naj bi ga predali aprila 2009.

Po predstavitvi se je razvnela zelo vroča razprava in opaziti je bilo zaskrbljenost knjižničarjev zaradi nejasne cenovne politike založnika. Knjižničarji so ponovno vztrajali, da založnik pripravi tiskano verzijo ter tudi kratko (angl. *concise*) verzijo. Glede tiskane verzije predstavnik založnika ni dal drugih pojasnil, kot to, da ni prioriteta. Izpostavili so tudi vprašanje glede sprememb v formatu MARC 21. Spremembe v formatu so najavili za leto 2009, vendar so zagotovili, da bo možno zapise predhodno testirati. Prvič so bila omenjena tudi razmišljanja o prehodu na format, različen od formata MARC.

3. Velikost pomeni razlike: knjižnične mreže, kooperative in konzorciji v 21. stoletju (Size Does Make a Difference: Library Networks, Cooperatives and Consortia in the 21st Century)

Denise M. Davis (ALA Office for Research & Statistics) in **Keith Curry Lance** (RSL Research Group) sta predstavila rezultate študije o knjižničnih mrežah, kooperativah in konzorcijih [6]. Študijo, ki je bila izvedena v letih 2006 in 2007, je financiral Institute of Museum and Library Services, koordinirala pa jo je služba Ale za raziskave in statistike v sodelovanju z ASCLA (Association of Specialized and Cooperative Library Agencies).

Podobne študije so bile izvedene v letih 1977–1978, 1985–1986 in 1997, vendar študija iz leta 1997 zaradi problematike izbora organizacij ni bila objavljena. Tokratni kriterij za izbor organizacij so bili neprofitnost institucije, lasten kader in članstvo knjižnic. V analizo je bilo vključenih 215 organizacij, od tega jih je 144 odgovorilo na vsa vprašanja. Prevladujejo organizacije regionalnega značaja (70 %), sledijo organizacije državnega (28 %) in lokalnega (28 %) značaja. V glavnem so to manjše organizacije, od katerih ima 21 % manj kot 3 zaposlene, 28 % ima 3 do 7 zaposlenih, 21 % ima 8 do 12 zaposlenih in le 30 % ima več kot 12 zaposlenih. Aktivnosti knjižničnih mrež so povezane z

avtomatizacijo in omreževanjem, nabavo, dostavo in izmenjavo virov ter pridobivanje finančnih sredstev. S projekti digitalizacije se jih ukvarja le majhno število.

Eden od rezultatov analize je baza podatkov knjižničnih mrež, kooperativ in konzorcijev, ki dosega visoko uporabo, zato jo nameravajo nadgraditi in sprotno dopolnjevati.

4. Priprava za RDA in FRBR: Kaj moraš vedeti (*Getting Ready for RDA and FRBR: What You Need to Know*)

Barbara Tillett (Kongresna knjižnica) [7] je v svoji predstavitvi z naslovom *Vpliv FRBR na RDA: opis virov in dostop* (*The Influence of FRBR on RDA: Resource Description and Access*) govorila o vplivu funkcionalnih zahtev za bibliografske zapise na nova pravila za opis virov in dostop ter tako predstavila RDA z nekoliko drugačnega vidika.

Glenn E. Patton (OCLC) [8] je predstavil funkcionalne zahteve za normativne podatke FRAD. Publikacija je v fazi predloga, ki je pripravljen za potrditev v okviru Ipline IV. sekcije.

Barbara Bushman (National Library of Medicine) [9] je nadomestila Shawneja Miksa, vodjo RDA Implementation Task Force. Predstavila je delo te skupine, ki jo je ustanovila Sekcija za katalogizacijo in klasifikacijo v okviru ALCTS. Skupina šteje 19 članov, med katerimi so katalogizatorji, učitelji katalogizacije in vodstveni delavci iz vseh vrst knjižnic, bibliografskih agencij in servisov. Skupina pripravlja načrt implementacije, programe izobraževanja, gradivo za izobraževanje in izbor inštruktorjev. Pri testiranju bodo sodelovale tri nacionalne knjižnice, poleg tega pa tudi knjižnice, ki sodelujejo v programu za kooperativno katalogizacijo (PCC), arhivi, učitelji katalogizacije, ponudniki knjižničnih sistemov in OCLC.

Kljub številni udeležbi po predstavitvah niso zastavili niti enega vprašanja, kar je za ameriške knjižničarje zelo ne navadno.

5. Otvoritev konference (*Opening General Session*)

Na slavnostni otvoritvi konference je bil glavni govornik popularni politični komentator **Ron Reagan**, sin Ronalda Reagana, predsednika ZDA v osemdesetih letih prejšnjega stoletja. V govoru se je osredotočil na dogajanja okrog volitev bodočega predsednika ZDA in bil zelo kritičen do teh dogajanj in do politike sedanjega predsednika Busha.

6. Kreiranje prihodnosti kataloga in katalogizacije (*Creating the Future of the Catalog and Cataloging*)

Robert Wolven (Columbia University) je najavil diskusijo s trditvijo, da so obstoječi katalogi in katalogizacija zastareli, da se bodo spremenili in da bodo metapodatki vsekakor tudi v prihodnje pomemben del knjižničnih informacijskih sistemov.

Roy Tennant (OCLC) je v svoji predstavitvi argumentiral prednosti koncentracije podatkov, češ da več podatkov omogoča več dodane vrednosti. Skliceval se je na OCLC-jev primer koncentriranih podatkov – WorldCat. Slednji z različnimi spletnimi orodji omogoča uporabnikom zelo enostaven dostop do lokalnih podatkov o dostopnosti gradiva za posamezno knjižnico. Statistični podatki uporabe servisov in podatki, ki jih prispevajo uporabniki, omogočajo številne analize o ravnanju uporabnikov itd.

Tim Spalding, ustanovitelj LibraryThing, se s takšnimi stališči ni strinjal in je protestiral že med Tennantovo predstavitvijo. Zavzemal se je za pristop osebne katalogizacije, implementirane v okviru servisa LibraryThing (<http://www.librarything.com/>).

Jennifer Bowen (University of Rochester) je poudarila, da se morajo nujno transformirati pristojnosti katalogizatorjev, ki naj bi imeli več znanja s področja razvoja aplikacij, strukturiranja in izmenjave metapodatkov ter poznavanja orodij za podporo raziskovalnemu delu. Za razliko od Tennanta je ona poudarila pomen servisov, ki bi po njenem morali biti dostopni brezplačno, in ne podatkov.

Martha Yee (UCLA) je predstavila standarde in orodja semantičnega spleta. Poudarila je kompleksnost tehnološkega okolja ter izpostavila razliko v zaslužkih programerjev in knjižničarjev. Po njenem mnenju so potrebni tako distribuirani podatki kot tudi kontrolirani podatki, saj se njihova uporaba razlikuje. Meni, da metapodatki ne bodo nikoli brezplačni.

Diane Hillmann (Information Institute of Syracuse) se zavzema, da naziv katalogizatorja nadomesti nov naziv knjižničar za metapodatke (angl. *metadata librarian*); zavzema se tudi za odprt koncept programske opreme brez ponudnikov knjižničnih sistemov in odprt koncept podatkov.

Po predstavitvi so poslušalci postavili veliko vprašanj. Ena od direktoric knjižnice, ki se odloča o novem knjižničnem sistemu, je Diano Hillmann vprašala, na koga naj se obrnejo, glede na to, da bodo ponudniki knjižničnih sistemov propadli. Hillmannova ji je svetovala najem svetovalca, med katere spada tudi sama.

7. Glavni tehnološki trendi (Top Technology Trends)

Nastopili so *Eric Lease Morgan, John Blyberg, Mederith Farkas, Roy Tennat, Clifford Lynch, Karen Schneider, Marshall Breeding, Karen Coyle* in *Marie L. Radford*. Dve predstavnici sta sodelovali preko videokonference, udeleženci pa so lahko dogajanje komentirali preko naprav in njihovi komentarji so se prikazovali na platno. Izvedba videokonference ni bila najbolj učinkovita, ker se je zelo slabo slišalo. Da z videokonferenco niso bili zadovoljni tudi drugi udeleženci, je bilo očitno iz njihovih komentarjev, projiciranih na platno, ki so bili kar zanimivi.

Med glavnimi trendi so nastopajoči izpostavili prehajanje visokošolskih knjižnic na odprtokodne sisteme in ukinjanje integriranih knjižničnih sistemov, prosto dostopne podatke (angl. *open data*), informacijsko preobremenjenost, potrebo po vizualizaciji podatkov, potrebo po aplikacijah za mobilne naprave, virtualizacijo organizacij itd.

8. Program predsednika, LITA – Ali ni čudovito biti v knjižnici ... kjer koli to že je? (President's Program, LITA – Isn't It Great To be in the Library ... Wherever that is?)

Nastopil je profesor *Joseph Janes* (Information School, University of Washington), tudi kolumnist pri časopisu *American Libraries*. Uporabil je stare fotografije, ki so prikazovale notranjost knjižnic (referenčni oddelek), in s tem poudaril tradicionalnost knjižnic, pomen prostora, osebja in pomoči uporabnikom. Po njegovem mnenju morajo biti knjižnice vidne, osebje mora biti na razpolago uporabnikom, ko potrebujejo pomoč, knjižnični servisi pa morajo biti boljši in bolj učinkoviti, saj nastopajo na izredno konkurenčnem področju.

9. En del je inspiracija: kreativni trendi, ki pospešujejo učenje znanosti (One Part Inspira-tion: Creative Trends that Further Science Learning)

Felice Frankel (Harvard University), ki se ukvarja s fotografijo, je pod naslovom *Vizualna predstavitev znanosti: več kot lepe slike* (Visually Representing Science: More Than Pretty Pictures) predstavila različne fotografije, ki se uporabljajo v podporo znanosti. Nekatere so bile tudi iz najnovejše knjige *On the Surface of Things: Images of the Extraordinary in Science*, ki sta jo napisala skupaj s kemikom Georgom M. Whitesidesem.

10. Kooperativne strategije za evropske knjižnice: dostop in ohranjanje (Cooperative Strategies for European Libraries: Access and Preservation)

Birte Christensen-Dalsgaard (State and University Library, Aarhus, Denmark) je v svojem prispevku *Bodoči dostop do kulturne dediščine – vzajemna odgovornost* (Future Access to Cultural Heritage – A Shared Responsibility) govorila je o aktivnostih v procesu dolgoročnega ohranjanja knjižničnega gradiva ter na praktičnih primerih ilustrirala izredno zahtevnost in kompleksnost tovrstnih projektov.

Janifer Gatenby (OCLC, Leiden) je imela prispevek *Izivi trajnega hranjenja v knjižnicah: upravljanje skupnih zbirk skozi čas* (A Library Preservation Challenge: Managing the Collective Collection over Time). Izguba kulturne dediščine zaradi naravnih nesreč ali vojn ni tako redek pojav. Zahtevnost postopkov trajnega hranjenja narokujeta skupinsko in vzajemno reševanje problematike. V tem kontekstu je podala pregled evropskih projektov, v okviru katerih sodeluje več knjižnic. V prikaz centralnih katalogov je uvrstila tudi COBISS in aplikacijo *Najbolj brane knjige*.

Fleur Stigter (The European Library, Europeana/EDL-net) se je poškodovala, zato smo spremljali videoposnetek njene predstavitve *Izboljšanje dostopa do evropske kulturne in intelektualne dediščine: dosežki in prihodnje usmeritve Evropske knjižnice in Europeane* (Enhancing access to Europe's cultural and intellectual heritage: Accomplishments and future directions of The European Library and Europeana). Predstavila je evropsko knjižničarstvo s 47 nacionalnimi knjižnicami, dosežke pri projektu *Evropske knjižnice* in načrte projekta *Europeana*, ki si je zastavila za cilj vzpostavitev dostopa do evropskih elektronskih zbirk, ne pa tudi njihove digitalizacije in trajnega hranjenja.

11. Program predsednika, RUSA – Kakovosten servis v neosebнем svetu (President's Program, RUSA – Quality Service in an Impersonal World)

Robert Spector, novinar in avtor knjige *The Nordstrom Way: The Inside Story of America's #1 Customer Service Company*, je predstavil servis uporabnikov trgovske mreže Nordstrom, ki je že leta vodilna na tem področju. Njihov uporabniški servis spremlja že dolgo – ne gre za posebno strategijo, temveč za način delovanja organizacije, vsebovan v njeni kulturi. Predstavil je devet principov, po katerih se je treba ravnati: uporabnik naj se počuti udobno, na izbiro mu je treba dati več možnosti, graditi je treba odnos z uporabnikom, zaposlovati je treba prijazne ljudi, zaposlene je treba izobraževati in usposabljeni, med zaposlenimi je treba gojiti kulturo podpore in mentorstva, uspehe posameznikov je treba nagraditi, podpirati je treba timsko delo, servisu uporabnikov pa posvetiti 100-odstotno pozornost.

Donna Bachowski (Orange County Public Library) je na osnovi faktografskih podatkov predstavila izboljšave in racionalizacijo referenčnega servisa, ki jih je izvedla, odkar vodi ta servis. Mnoge knjižničarje je zanimalo, kako ji je to uspelo. Predvsem jih je zanimalo, kako je rešila problem referenčnih knjižničarjev, ki niso motivirani za uvajanje novih servisov.

Marie L. Radford (School of Communication, Information & Library Studies, Rutgers University) se ukvarja s področjem referenčne dejavnosti knjižnic že več kot 20 let. V svoji več kot polurni predstavitvi je zaigrala vlogo referenčnega knjižničarja in na ta način prikazala vse možne napake in spodrseljaje, ki jih lahko knjižničar naredi pri tem opravilu. Knjižničarje je opozorila na to, da morajo ponovno razmisliti o kakovosti storitev in poudarila, da je odličnost osebna izbira.

12. Serija govornikov (*Auditorium speaker series*)

Khaled Hosseini, avtor dveh najbolj prodajanih romanov *The Kite Runner* in *A Thousand Splendid Suns* (v slovenščino prevedena kot *Tek za zmajem in Tisoč veličastnih sonc*, op. lekt.), se je rodil v Kabulu (Afganistan). V ZDA se je z družino preselil leta 1980. Po poklicu je zdravnik, njegovo delo pa je povezano s političnimi begunci.

V intervjuju je odgovarjal na vprašanja o svojih dveh romanih, o delu na filmu, ki je bil posnet po enem od romanov, o tem, koliko sta zgodbi povezani z njegovim osebnim življenjem, o družini, očetu in materi, o življenju v Afganistanu, o življenju v ZDA, o njegovem delu s političnimi begunci in njegovem pisateljskem delu. Ob koncu intervjuja je govoril tudi o politični situaciji in možnostih za izboljšanje v tem delu sveta. Po njegovem mnenju sta romana doživela tolikšen uspeh zato, ker ne vsebujeta politične tematike, temveč opisujeta prijateljsstvo in ljubezen, ki sta univerzalni vrednoti. Izboljšanje situacije v tem delu sveta vidi samo s civilnimi iniciativami in ne z vojno, za kar pa bo potrebno še veliko časa. Knjižničarjem se je zahvalil za promocijo njegovih del in najavil, da že ima ideje za naslednji roman, vendar mu zaradi pogostih potovanj zmanjkuje časa za pisanje, čeprav v tem zelo uživa.

13. Zaključek konference

V okviru zaključka konference ALA (ALA Closing Session) je imela **Sarah Long**, direktorica North Suburban Library System in nekdanja predsednica Ale, intervju s popularno zvezdo **Diahann Carroll**, ki je odgovarjala na vprašanja o svojem delu in osebnem življenju, o odnosu do knjižnice ter o najnovejši knjigi *The Legs Are the Last*

to Go: Aging, Acting, Marrying, Mothering, and Other Things I Learned Along the Way.

14. ALA SVET III

Na 3. seji Sveta Ale (ALA Council III) so člani obravnavali resolucijo o izboljšanju transparentnosti dela tega organa. Člani bi želeli imeti boljši vpogled v odločitve Sveta, ker se vsi ne morejo udeležiti konference, veliko pa se jih ne more udeležiti Sveta, čeprav so prisotni na konferenci, avdio in video posnetki pa tudi ne vsebujejo vseh informacij. Svet zato predlaga izvršnemu direktorju Ale, da:

- prouči načine, kako zapisnike Sveta narediti bolj transparentne,
- o tem poroča na naslednji polletni konferenci in
- od članov pridobi mnenja, kako v prihodnje doseči, da bodo imeli člani boljši vpogled v poslovne odločitve Sveta.

Reference

- [1] ALA [ALCTS] (2008). *Collection Development: Policy, Planning and Fiscal Management*. Predstavitveno gradivo s predkonference ALCTS v Anaheimu, 26.–27. junij 2008. Participant Manual by Peggy Johnson.
- [2] Library of Congress, ALA [ALCTS] (2008). *Metadata and Digital Library Development*. Predstavitveno gradivo s predkonference ALCTS v Anaheimu, 26. junij 2008. Trainee Manual.
- [3] Soules, A. (2008). *E-Books: Definition, Selection, Users*. Predstavitveno gradivo s konference ALA v Anaheimu, 26. junij–2. julij 2008.
- [4] Wrubel, L. (2008). *Adventures with E-books in a Consortial Setting*. Predstavitveno gradivo s konference ALA v Anaheimu, 26. junij–2. julij 2008.
- [5] Morris, C. (2008). *e-Book Strategy*. Predstavitveno gradivo s konference ALA v Anaheimu, 26. junij–2. julij 2008.
- [6] Davis, M. D., Lance, C. K. (2008). *Library Networks, Cooperatives and Consortia: Summary of Study Findings*. Predstavitveno gradivo s konference ALA v Anaheimu, 26. junij–2. julij 2008.
- [7] Tillett, B. (2008). *The Influence of FRBR on RDA: Resource Description and Access*. Predstavitveno gradivo s konference ALA v Anaheimu, 26. junij–2. julij 2008.
- [8] Patton, E. G. (2008). *An Introduction to FRAD*. Predstavitveno gradivo s konference ALA v Anaheimu, 26. junij–2. julij 2008.
- [9] Bushman, B. (2008). *RDA Implementation Task Force*. Predstavitveno gradivo s konference ALA v Anaheimu, 26. junij–2. julij 2008.

Marta Seljak